

PROF. DR.
ABUZER KENDİGELEN
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARET HUKUKU ANABİLİM DALI
ÖĞRETİM ÜYESİ

HUKUKÎ MÜTALÂALAR
(MAHKEME KARARLARI İLE BİRLİKTE)

CİLT XI : 2010-2011

EK:
HUKUKÎ MÜTALÂALAR
BİBLİYOGRAFYASI
(CİLT: I-XI)

İSTANBUL 2013

İÇİNDEKİLER

➤	Önsöz	VII
➤	İçindekiler	IX
➤	Kısaltmalar	XIX
[1]	ANONİM ŞİRKETİN TEMSİLİ	1
	Anonim şirket ana sözleşmesinde aksine açık bir düzenleme bulunmadıkça birlikte temsil esasının cari olduğu – Ana sözleşmede bu yönde bir yetkilendirme bulunmadığı hâlde yönetim kurulunun şirketi tek bir yönetim kurulu üyesinin temsil edeceğine karar vermesinin ve buna uygun imza sirküleri düzenlemesinin hukuken bir etkisinin olmayacağı – Bu suretle yapılan bir işlemin, üçüncü kişi iyiniyetli olsa dahi şirketi bağlamayacağı	
➤	Hukukî Mütalâa	1
[2]	MÜZAKERELERE KATILMA YASAĞI	7
	İki farklı anonim şirkette yönetim kurulu üyeliği görevini icra eden kişilerin bu iki şirketin menfaatlerinin çatıştığı konuların görüşüldüğü yönetim kurulu toplantısına katılmalarının mümkün olmadığı – Yönetim kurulu üyelerine şirketle işlem yapma ve rekabet yasağı konularında genel kurulca izin verilmiş olmasının bu sonucu değiştirmeyeceği – Müzakerelere katılma yasağına aykırılığın yalnızca ilgili üyeler bakımından tazminat sorumluluğu doğurabileceği, toplantıda alınan kararların geçerliliğini ise etkilemeyeceği	
➤	Hukukî Mütalâa	7
[3]	YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU	13
	Doğrudan uğranılan zararın tazmini amacıyla yönetim kurulu üyesine karşı dava açmak için aktif husumet ehliyetini ispatlamak gerekeceği – Yönetim kurulu üyesinin ancak kusurlu	

	olmadığını ispat ederek sorumluluktan kurtulabileceği – Bununla birlikte zarara uğradığını iddia edenin de sorumluluğa neden olan eylemi, zararı ve zarar ile eylem arasındaki illiyet bağıını ispat etmesi gerektiği – Kusurun varlığının tek başına sorumluluğa yol açan eylemin varlığını da ortaya koymayacağı – Şirket defterlerini ibraz etmeyerek zararın kaynağının öğrenilmemesini engelleyen yönetim kurulu üyelerinin zardan sorumlu tutulabileceği	
[3.1]	Bilirkişi Raporu	13
[3.2]	Ek Bilirkişi Raporu	23
[3.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	29
[4]	ORGAN ÜYELERİNİN HAKSIZ FİİLLERİNDEN SORUMLULUK	34
	Organ üyelerinin birinin dahi ika ettiği haksız fiil dolayısıyla banka anonim ortaklığının sorumlu bulunduğu – Hukuk mahkemesinin ceza mahkemesince verilen ve kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı ile bağlı olduğu – Yargıtay’ca verilen bozma kararına uyulması ile birlikte bozma kapsamındaki hususların usulî müktesep hak teşkil ettiği – Off shore hesabı	
[4.1]	Hukukî Mütalâa	34
[4.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	48
[5]	GENEL KURULA İLİŞKİN ÇEŞİTLİ SORUNLAR	51
	Anonim ortaklık genel kurulunda kullanılan çekimser oylar nedeniyle karar yetersayısının sağlanamaması hâlinde önerinin reddedilmiş sayılacağı – Genel kurulda şirketin bilançosu ve kâr-zarar hesabının onaylanmamasının hukukî sonuçları – Olumsuz genel kurul kararlarının da iptalinin istenebileceği – Yönetim kurulu üyelerini ve denetçileri ibra etmeme kararının sonuçları – İbra davası – Görev süresi dolan yönetim kurulu üyesi veya denetçinin, yerine yenisi seçilinceye kadar görevinin sınırlı olarak devam edeceği – Organ yokluğu – Denetçinin yönetim kurulu toplantısında bulunup bulunmamasının toplantıda alınan kararların geçerliliğini etkilemeyeceği – Pay sahibinin kâr payı alacağına ortaklıkça yıllık hesapların tasdiki ve kâr dağıtım kararı alınmasıyla doğacağı	

- Genel kurulun kâr dağıtmama kararı almasının tek başına yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu doğurmayacağı – Varlığı tartışmasız bulunan geçmiş yıl kârının avans olarak dağıtılmasının mümkün olduğu
- Hukukî Mütalâa 51
- [6] PAYLARIN MİRAS YOLUYLA İNTİKALİ / KANUNÎ ÖNALIM HAKKI 61**
- [e]TK 418/IV’de kanunî önalım hakkının düzenlendiği ve bu hakkın kullanımı için ana sözleşmede bir bağlam hükmü öngörülmesinin şart olduğu – Yenilik doğuran bir hak olan kanunî önalım hakkının makul süre içinde yapılacak bir irade açıklamasıyla kullanılacağı – Yapılan irade açıklamasının önalım hakkının kullanılması anlamına gelip gelmediğinin yoruma tabi olduğu – Önalım hakkı kullanılmasına rağmen kanunî düzenlemeye uygun hareket etmeyen yönetim kurulu üyelerinin ancak diğer şartların (zarar, kusur ve illiyet bağı) varlığı hâlinde bundan dolayı sorumlu tutulabilecekleri
- [6.1] Bilirkişi Raporu 61
- [6.2] Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı 83
- [7] ÖNERİDE BULUNMA ZORUNLULUĞU / BAĞLAM 87**
- Anonim şirket payını devretmek isteyen pay sahibine diğer pay sahiplerine öneride bulunma zorunluluğu öngören esas sözleşme hükmünün gerçek (teknik) önalım hakkı niteliğinde olmadığı – Böyle bir hükme dayanarak devir konusu payların mülkiyetinin talep ve dava edilemeyeceği – Esas sözleşme hükmünün öngörülme amacı çerçevesinde yorumlanması gerektiği – Bağlama da tâbi kılınmış olan öneride bulunma zorunluluğu ve öncelikli alım hakkına riayet edilmemesinin yegâne yaptırımının payı devralanın şirkete karşı pay sahibi sıfatını kazanamaması olduğu – Şirketi temsil yetkisine sahip olup olmadığına bakılmaksızın yönetim kurulu üyesinin bir vakıa hakkındaki bilgi durumunun şirkete isnad olunacağı ve bu durumun şirketin iyiniyetini ortadan kaldıracığı
- [7.1] Hukukî Mütalâa 87

[7.2]	Ek Hukukî Mütalâa	105
[7.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	118
[8]	ÇİFTE ORTAKLIK	124
	Klasik adi ortaklık yapılanmasının dışına çıkılarak tüzel kişiliğe sahip ve temel ortaklığa hak süjesi ve yönetici organ olacak ikinci bir oluşuma gidildiği takdirde bunun çifte ortaklık olarak niteleneceği – Bu hâlde hukukî açıdan birbirinden bağımsız, ancak ekonomik olarak ise birbirine bağlı iki ayrı ortaklık ilişkisinin oluşacağı – Amaç birliği bulunan bu ortaklıklardan organ şirketin kurulmasının temel şirketin sona ermesi sonucunu doğurmayacağı – Çifte ortaklıkta tarafların birbirine karşı olan sorumluluklarının adi şirket çerçevesinde tespit edileceği – Adi şirkette aksi kararlaştırılmadıkça ortakların zarara eşit olarak katılacakları	
[8.1]	Bilirkişi Raporu	124
[8.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin not	137
[9]	SERMAYE ŞİRKETLERİNE İLİŞKİN BAZI SORUNLAR / FİNANSAL YARDIM YASAĞI – ÖRTÜLÜ SERMAYE – LİMİTED ŞİRKET ESAS SERMAYE PAYININ HACZİ	138
	Yeni TK kapsamında anonim ortaklığın, paylarını edinmesi amacıyla üçüncü kişiye doğrudan avans, ödünç veya teminat vermesinin geçersiz olduğu – Bu kurala kredi veya finans kurumlarının işletme konusu kapsamında yapılan işlemler bakımından bir istisna getirildiği – KVK 12 anlamında örtülü sermayeye TK’da doğrudan bağlanan bir sonucun bulunmadığı – Limited şirket esas sermaye payının haczi durumunda alacaklının sahip olduğu tek imkânın ortaklığın feshini talep olduğu – Ortakların payı icra dairesi kanalıyla veya açık artırma ile satın alan kişinin şirkete ortak olarak girmesine muvafakat etmek suretiyle şirketin feshini önleyebilecekleri – 6762 sayılı Kanun döneminde limited şirket ortaklık esas sermaye payı üzerinde kurulan rehin hakkının 6102 sayılı Kanun döneminde de varlığını aynen koruyacağı	
➤	Hukukî Mütalâa	138

- [10] LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRÜNÜN AZLI 145**
- Şirket sözleşmesi ile belirli bir süre için atanan müdürün, sürenin bitiminden sonra ortaklar kurulunca tekrar müdür olarak seçilmesi durumunda şirket sözleşmesi ile atanan müdür statüsünden ortaklar kurulunca seçilen müdür statüsüne geçeceği – Ortaklar kurulu tarafından atanan müdürün yeni bir ortaklar kurulu kararıyla azledilebileceği – Ortaklar kurulu toplantı davetinin usulüne uygun yapılmamasına rağmen ilgili ortağın toplantıya katılmış olması hâlinde tek başına bu durumun toplantıda alınan kararların geçersizliği sonucunu doğurmayacağı – Mahkemece verilmiş açık bir yetki olmasa dahi, kayımlık görevinin gereği olarak kayımlığın ortaklar kurulunu toplantıya çağırma yetkili olduğu
- [10.1] Hukukî Mütalâa 145
- [10.2] Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı 160
- [11] KOOPERATİF GENEL KURUL KARARININ İPTALI 165**
- Kooperatif genel kuruluna katılmanın ortağın vazgeçilmez haklarından olduğu –Yönetim kurulunun bu hakkı kanunda öngörülen şartlardan daha ağır bir şarta bağlayamayacağı – Muhalefet şerhleri toplantı tutanağına geçirilmeyen ortakların dava hakkının ellerinden alınamayacağı – İptal davası açan ortağın ayrıca iptalini istediği kararın kanuna, ana sözleşmeye veya afakî iyiniyet kurallarına aykırı olduğunu ispat etmesi gerektiği – Genel kurul kararının iptali için karar ile aykırılık arasında illiyet bağının bulunması gerektiği – Kooperatiflerde gündeme bağlılık ilkesinin bir istisnası olarak henüz toplantı başlamadan ilgili usule uyularak gündeme madde eklenebileceği
- [11.1] Bilirkişi Raporu 162
- [11.2] Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı 180
- [12] BEDELSİZLİK DAVASI / ÇEKLERİN İADESİ 183**
- Çek bedelinin muhatap bankanın yanı sıra doğrudan keşideci tarafından da (haricen) ödenebileceği – Çekin lehtar tarafından keşideciye iade edilmesinin bedelin haricen ödendiği yönünde bir karine oluşturduğu – Münhasır delil sözleşmesi-

	nin, sözleşme ile kabul edilen delilin aksinin bir başka delille ispatlamasına engel oluşturmayacağı – Doğruluk esasına uygun tutulmayan ticarî defterlerin sahibi lehine delil teşkil edemeyeceği	
[12.1]	Hukukî Mütalâa	183
[12.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	199
[12.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	205
[13]	HATIR ANLAŞMASI	206
	Hatır anlaşmasından kaynaklanan bedelsizlik def'inin şahsi def'i olduğu ve bu nedenle yalnızca sözleşmenin tarafları arasında ileri sürülebileceği – Bir kambiyo senedi, alacağın temlik yoluyla devredildiği takdirde def'ilerin sınırlanması ile ilgili [e]TK 599'un uygulanamayacağı – Yazılı belge niteliğindeki çeke dayalı olarak alacaklı sıfatını kazanan kişiye, çekin baştan beri bedelsiz olarak düzenlendiğinin ileri sürülemeyeceği – Bir alacağın zamanaşımına uğradığı gerekçeyle menfî tespit davasına konu edilmesinde hukukî menfaatin bulunmadığı	
[13.1]	Bilirkişi Raporu	206
[13.2]	Ek Bilirkişi Raporu	210
[13.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	224
[14]	ÇEK / MUHATABIN SORUMLULUĞU	229
	Çekle işleyen hesap açarken gerekli özeni göstermeyerek sahte belgeler karşılığında çek karnesi veren muhatabın ödenmeyen çek bedelinin tamamından dolayı sorumlu tutulabileceği – Yargıtay uygulamasına göre hamilin, alacağını aciz vesikasına bağlamadan [e]ÇekK 2 kapsamında muhatabın sorumluluğuna gidemeyeceği	
[14.1]	Bilirkişi Ayrık Raporu	229
[14.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	237
[15]	TAŞIYICININ SORUMLULUĞU / YÜKLEME	239
	Bir taşınmanın hangi şartlar altında CMR'ye tabi olacağı –	

	CMR'ye göre taşıyıcının, eşyayı teslim aldığı andan teslim ettiği ana kadarki süre içinde yükte meydana gelen zıya ve hasardan sorumlu tutulacağı – Ancak taşıyıcı dışındaki kişilerce yapılan yükleme, istifleme ve/veya boşaltmanın neden olduğu zararlardan taşıyıcının sorumlu olmadığı – Yüklemenin taşıyıcının borcu olması hâlinde bu işleme yardımcı olan gönderenin CMR 3 anlamında yardımcı şahıs kabul edileceği – Sigorta tazminatını ödeyen sigortacının, sigorta ettirenin üçüncü şahıslara karşı tazminat talebi hakkı varsa, onlara rücu edebileceği – Taşıma sözleşmesinde “ex works” veya “door to door” klozları varsa yükleme ve istifleme hatalarından taşıyıcının sorumlu olacağı	
[15.1]	Bilirkişi Raporu	239
[15.2]	Somut uyumsuzluğa ilişkin not	250
[16]	TAŞIYICININ SORUMLULUĞU / EKSİK TESLİM	251
	Yerel mahkemenin Yargıtay'ın bozma kararına uymasıyla, bozma kararı lehine olan taraf yararına bir usulî müktesep hakkın doğacağı – Taşıyıcının CMR hükümlerine göre kendisine paket içinde teslim edilen gönderilene kontrol mükellefiyetinin bulunmadığı – CMR hükümlerine göre zıya veya hasarın doğumunda kastı veya kasta eşdeğer kusuru bulunan taşıyıcının sorumluluk sınırlamalarından yararlanamayacağı – Taşıma konusu emtianın kendisine eksik teslim edildiğini ispatlayamayan taşıyıcının, artık bu parçalar taşıma sırasında kaybolmuş sayılacağından zıyadan dolayı sorumlu tutulacağı	
[16.1]	Bilirkişi Raporu	251
[16.2]	Somut uyumsuzluğa ilişkin mahkeme kararı	260
[17]	TAŞIYICININ SORUMLULUĞU / GECİKME - TESLİM ENGELİ	265
	Taşıma konusu eşyada bir maddi kötüleşme olmadan, sadece gecikmeden kaynaklanan değer kaybı hâlinde zıya ve hasar değil, gecikmeye dayalı sorumluluğun gündeme geleceği – Zıya, hasar veya gecikme hak sahibinin kusurundan ya da talimatından ileri gelmişse artık taşıyıcının sorumlu tutulamayacağı – Teslim engelinin varlığı hâlinde taşıyıcı gönderenden talimat isteyebileceği gibi doğrudan yükü boşaltma	

	hakkını kullanabileceği – Teknik anlamda bir teslim olmakla birlikte yükün teslim engeli nedeniyle boşaltılmasının da teslim gibi sonuç doğuracağı – Sözleşmede bir süre kararlaştırılmış olup olmadığına göre 30 veya 60 gün içinde hak sahibine teslim edilmeyen eşyanın ziyaa uğramış sayılacağı – Taşıyıcının kast veya kasta eşdeğer kusuru bulunmadığı takdirde gecikme dolayısıyla sorumluluğunun taşıma ücreti ile sınırlı olacağı – CMR 27’ye göre faizin kural olarak ödeme isteğinin yazılı olarak taşıyıcıya gönderildiği tarihten itibaren başlayacağı	
[17.1]	Bilirkişi Raporu	265
[17.2]	Ek Bilirkişi Raporu	280
[17.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin not	285
[18]	TAŞIYICININ SORUMLULUĞU / GECİKME	286
	Taşıyıcının ziya ve hasar gibi gecikmeden doğan sorumluluğunun da CMR 17 kapsamında özen borcu ağırlaştırılmış bir sorumluluk olduğu – CMR’nin gerek hasar ve ziya gerek gecikmeden doğan sorumluluğu emredici olarak sınırlandırdığı – CMR’ye göre gecikmeden doğan zarar için getirilen sorumluluğun üst sınırını taşıma ücretinin oluşturduğu – Kastı veya kasta eşdeğer kusuru bulunan taşıyıcının bu sınırlamadan yararlanamayacağı	
[18.1]	Ek Bilirkişi Raporu	286
[18.2]	Bilirkişi Ek Raporu	290
[18.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin not	298
[19]	TAŞIYICININ SINIRLI SORUMLULUĞU	299
	CMR’ye göre taşınan emtianın ziyaa uğraması hâlinde taşıyıcının sorumluluğunun her bir kg başına 8,33 ÖÇH ile sınırlı olduğu – Tazminat hesabının yapılmasında hasarlanan kısma zayi olmuş nazarıyla bakılacağı – Kısmen hasara uğrayan eşyanın kalan kısmın da değerinin düşmesine neden olması hâlinde eşyanın tümünün hasara uğradığının kabul edileceği – Trafik kazasında kusurlu olan taşıyıcının kast veya kasta eşdeğer kusuru bulunmadığı takdirde sorumluluk sınırlamalarından yararlanacağı	

[19.1]	Bilirkişi Raporu	299
[19.2]	Ek Bilirkişi Raporu	302
[19.3]	Somut uyuşmazlığı ilişkin mahkeme kararı	309
[20]	TAŞIYICININ SORUMLULUĞU / ZARARIN İSPATI	313
	Taşıyıcının sorumlu tutulabilmesi için emtianın objektif kriterlere göre hasara ya da ziyaa uğradığının bilimsel verilere dayanılarak ispatlanması gerektiği - Bu hususta ispat yükünün gönderen yahut gönderilene ait olduğu - Zararın paylaşılması	
[20.1]	Hukukî Mütalâa	313
[20.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	328
[21]	HAVAYOLU TAŞIYICISININ SORUMLULUĞU / TAŞIMANIN HİÇ YAPILMAMASI (ADEMİ İFA)	333
	Gecikmeden söz edilebilmesi için taşıma ediminin gecikmeli de olsa ifasının gerektiği – Viyana Konvansiyonunda getirilen sorumluluk sınırlamalarının münhasıran ziya, hasar ve gecikme hâllerine yönelik olduğu – Taşımanın hiç yapılmaması hâlinde sorumluluğun [e]BK 96 vd. hükümlerine göre belirleneceği – Taşımanın taşıtandan kaynaklanan nedenlerle yapılmadığını taşıyıcının ispat etmekle yükümlü olduğu	
[21.1]	Bilirkişi Ayrık Raporu	333
[21.2]	Ek Bilirkişi Raporu	340
[21.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin not	344
[22]	SÖZLEŞMEYE AYKIRILIK / SORUMSUZLUK KAYDI	345
	Bünyesinde hem istisna hem de vekâlet sözleşmesine ilişkin unsurların birbirinden ayrılmaz şekilde bir bütün oluşturduğu “Alarm Haber Alma Hizmet Satış Sözleşmesi”nin kendine özgü (sui generis) bir sözleşme olduğu – Birbirine bağlı edimlerden birinin yerine getirilmemesinin yüklenilen diğer edimin de ifa edilmediği sonucunu doğuracağı – Üstlenilen edimin niteliği ve iş sahibinin sözleşmeye ilişkin menfaati, ayrıca yüklenicinin basiretli tacir gibi davranma yükümlülüğü altında bulunması dolayısıyla yüklenicinin özen derecesinin objektif kriterlere göre belirlenmesinin gerektiği – Bir	

	tarafın sözleşme ile üstlendiği edimin çerçevesinin çizilmesi- ne yönelik kaydın sorumsuzluk anlaşması olarak nitelendiril- meyeceği	
[22.1]	Hukukî Mütalâa	345
[22.2]	Somut uyumsuzluğa ilişkin not	362
[23]	TAHKİM KAYDI / SATIM SÖZLEŞMESİ	633
	Tahkim şartı içeren bir belgeye yapılan atfın hangi hâllerde taraf arasında bir tahkim sözleşmesi sonucunu doğuracağı – Devlet mahkemelerine başvuru hakkından vazgeçme anla- mına gelecek tahkim şartıyla ilgili yapılan sözleşmelerin dar yoruma tabi tutulacağı – Satılan malın ayıplı olması hâlinde, alıcının ödediği bedel iade edilmeden ayıplı malları geri göndermekten kaçınabileceği	
[23.1]	Bilirkişi Raporu	363
[23.2]	Ek Bilirkişi Raporu	376
[23.3]	Somut uyumsuzluğa ilişkin mahkeme kararı	396
➤	Ek: Hukukî Mütalâalar Bibliyografyası (Cilt: I-XI)	399
➤	Prof. Dr. Abuzer Kendigelen'in Bilimsel Yayınlarının Listesi	515